

השני — 3.0 אחוז, בחלק השלישי 4.8 אחוז ובצילפי הגמירה — 8.7 אחוז.

לגבי קבוצה גדולה יותר של פרות נמצא כי אחוז השומן בצילפי הגמירה הגיע ל-8.6, בעוד שריכוז השומן הממוצע בחלבן של פרות אלו משך אותה תקופה הגיע ל-3.8 אחוז. נתונים אלה מבהירים את החשיבות הנודעת לחליבה מושלמת לשם שמירה על רמת השומן.

גם לטמפרטורת האויר נודעת השפעה על רמת השומן. במחקרים אשר נערכו במיסורי נמצא כי מתכונת השומן שבחלב יורדת ב-0.2 אחוזים לכל עלייה של 5.5 מ"צ בטמפרטורה. עובדה זו מקלה עלינו להסביר את העונתיות האופיינית — מתכונת שומן נמוכה יותר בחודשי הקיץ ועלייה בחודשי החורף.

פרות שמנות מניבות חלב שמן יותר עם תחילתה של תקופת החליבה, אולם אחר כך, עם רזייתן, יורדת מתכונת השומן שבחלבן לרמתה התורשתית. כשתנובת החלב הנה בשיאה, נמצאת מתכונת השומן בשפל והיא הולכת ועולה עם רדת התנובה, עד להתחייבותה של הפרה.

מורשתיותה של מתכונת השומן גדולה מזו של תנובת החלב. חלבן השמן יותר של הפרות הג'רסיות, בהשוואה לזה של הפרות ההולשטיניות, מהווה דוגמה טובה להשפעתה של המורשה על מתכונת השומן בחלב. בקרב כל גזע וגזע אפשר לבצע ברירה לשם העלאת מתכונת השומן או הורדתה, אולם בדרך כלל קיים יחס הפוך בין מתכונת השומן ותנובת החלב, ונוסף לכך מושפעת מתכונת השומן בכל עת ועת על ידי כל אותם הגורמים שהזכרנו לעיל.

י. ק. לופלי

(מתוך „הוארדס דיירימן“, 10 בינואר 1962)

כמו כן לא ברור עדיין אם תחמיץ הינו יעיל כשחת למטרה זו, אולם יש להטיל ספק בכך.

ג. נ. אללן המנחה מוויסקונסין וכן חוקרים אחרים הראו כי ירידה במתכונת חומצת החומץ, הנוצרת על ידי תסיסת החיידקים בכרס, קשורה בירידת אחוז השומן בחלב. הוספת חומצת חומץ, או מלח נתרני שלה, למזון הביאה לתיקון המצב במקרים מסוימים, אולם במקרים אחרים היא לא הועילה במאומה. עם זאת, הוכח בוודאות כי חומצת החומץ מהווה את אחד המקורות החשובים ביותר לשומן החלב.

מחקרים באנגליה ובארה"ב העלו כי גרגרי תבואות מחוממים אשר הוגשו לפרות הביאו לידי שינוי טיבן של החומצות השומניות שיוצרו בכרס, ועל ידי כך הביאו לידי ירידת מתכונת השומן בחלב במידה גדולה עוד יותר מאשר היעדר מספוא גס במנה.

הגשת כוספת קוקוס, כוספת גלעיני תמרים או קמח סויה מביאה לידי עלייה בתכולת השומן. למרבית מיני המספוא האחרים העשירים בשומן לא נודעה כל השפעה שהיא, או השפעה קלה בלבד, על מתכונת השומן בחלב; מאידך, ידוע כי כמויות גדולות של שמן דג מביאות לידי ירידה במתכונת השומן.

גורמים אחרים

צילפי החלב הראשונים המוצאים מתוך הע"טין הנם דלים יותר בשומן מאשר הטיפות הנס"טות בגמירה. באיובה שבארה"ב נבקדה מתכונת השומן שבחלב משלבי החליבה השונים; בממוצע ממספר פרות נמצא כי בחלקה הראשון של החליבה מכיל החלב 1.4 אחוז שומן, בחלק

קרקעות אמריקה מחמיצים וחולכים

לפי הנתונים האחרונים של הסטאטיסטיקה זרועים 296 מיליון אקר (למעלה ממיליארד דונם) מאדמות ארצות הברית 50 מיני גידולים הנתונים לשיווק. מדי שנה נפסדים מקרקעות אלה כ-80 מיליון טונות סיד; הסיבות לכך: שטיפה, בירוא הצמחיה מהשטחים, גשמי-זעף ודישון מופרז בחנקן; עד עתה מטייבים חקלאי אמריקה כולה את קרקעותיהם ב-20 מיליון טונות סיד בשנה בלבד. כ-50% מהקרקעות שנפגעו הגיעו לדרגת חומציות כזו שדישונים בדשנים הפך לבלתי יעיל כל עיקר. יהיו דרושים 300 מיליון טונות סיד, לפחות, כדי להחזיר לקרקעות אלה את פוריותם המלאה.